

Datum

2023-04-12

Vår referens

Lisbeth Gyllander Torkildsen

Avdelningschef

lisbeth.gyllandertorkildsen@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Utbildningsdepartementet - Statens skolverks förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023-2027 GYVF-2023-1148

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN) har fått möjlighet att yttra sig om Skolverkets förslag till Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027. Den förslagna digitaliseringsstrategin fokuserar på elevers digitala kompetens och på användningen av digitala lärresurser i undervisning och lärande. Strategin innehåller två övergripande mål med tillhörande delmål.

GVN instämmer i den nationella digitaliseringsplanens skrivning om att samhällets digitalisering skapar både nya möjligheter och utmaningar för skolväsendets arbete. GVN saknar genomgående referenser till elever och personal inom skolformen anpassad gymnasieskola (gymnasiesärskola). GVN betonar vikten av att denna skolforms perspektiv synliggörs i en nationell digitaliseringsstrategi med ambitionen att omfatta alla elever. Även om vuxenutbildningen nämns i digitaliseringsstrategin saknas beskrivningar där denna skolforms utmaningar beaktas.

GVN saknar en tydlighet kring kompetensutveckling och den digitala arbetsmiljön. GVN bedömer att det finns behov av en tydligare ansvarsfördelning om vem som ska göra vad och på vilken nivå i det nationella utbildningssystemet. GVN efterfrågar tydlighet kring vilken vetenskaplig grund den nationella digitaliseringsstrategin vilar på.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner förslaget till yttrande över remiss från utbildningsdepartementet – Statens skolverks förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023-2027 och överlämnar detsamma till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Följebrev Remiss från Utbildningsdepartementet - Statens skolverks förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027
- Remiss från Utbildningsdepartementet - Statens skolverks förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027
- Statens skolverks förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027

- Tjänsteskrivelse 2023-04-12 över remiss från utbildningsdepartementet - Statens skolverks förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023-2027
- Yttrande över remiss från utbildningsdepartementet - statens skolverks förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023-2027

Beslutsplanering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2023-04-28
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott 2023-04-19
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2023-04-28

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Den förslagna nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet 2023–2027 fokuserar på elevers digitala kompetens och på användningen av digitala lärresurser i undervisning och lärande. Strategin innehåller två övergripande mål med tillhörande delmål. Delmålen utgår från sju särskilt prioriterade områden där Skolverket bedömer att skolväsendet behöver ta kliv framåt. Syftet med den nationella digitaliseringsstrategin är att peka ut en gemensam riktning för det fortsatta arbetet under åren 2023–2027 för att på så sätt öka likvärdigheten i förskola, skola och vuxenutbildning.

Sammanfattning av utredningens förslag

Det första övergripande målet i digitaliseringsstrategin handlar om att alla barn och elever behöver få utveckla digital kompetens för att kunna leva och verka i vårt digitala demokratiska samhälle. Inom skola och vuxenutbildning handlar det till exempel om att eleverna ska få utveckla förmågan att använda digital teknik och få en förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhället. Det handlar också om att utveckla förmågan att agera källmedvetet och säkert i digitala miljöer för att på så sätt kunna hantera samhällsutmaningar, till exempel informationspåverkan, näthat och internetbedrägerier.

Övergripande mål 1 Alla barn och elever utvecklar digital kompetens för att kunna delta aktivt i studier, samhällsliv och arbetsliv i syfte att bidra till ett hållbart och demokratiskt samhälle.

- Delmål 1. Alla barn och elever utvecklar digital kompetens som en del av och en förutsättning för ett livslångt lärande.
- Delmål 2. Alla barn och elever utvecklar förmåga att använda digitala lärresurser och en grundläggande förståelse för hur de fungerar.
- Delmål 3. Alla barn och elever utvecklar förmågor att agera säkert, respektfullt och källmedvetet i digitala miljöer.
- Delmål 4. Fler barn och elever utvecklar ett intresse för digital teknik oberoende av könstillhörighet och bakgrund.

Det andra övergripande målet i digitaliseringsstrategin handlar om att öka undervisningens kvalitet, likvärdigheten och måluppfyllelsen genom att skolväsendet använder digitaliseringens möjligheter. Digitaliseringen av samhället påverkar i hög grad skolväsendets verksamheter och för med sig både möjligheter och utmaningar.

- Övergripande mål 2 Undervisningskvaliteten, likvärdigheten och måluppfyllelsen ökar genom att digitaliseringens möjligheter används i skolväsendets olika delar.
- Delmål 5. Förskollärare, lärare och övrig pedagogisk personal använder digitala lärresurser för att utveckla undervisningen och stimulera alla barns och elevers lärande och utveckling.
- Delmål 6. Huvudmän, rektorer och pedagogisk personal använder data för att utveckla och följa upp verksamheten.
- Delmål 7. Digitala lärresurser och administrativa system är ändamålsenliga, säkra och bygger på gemensamma standarder och rekommendationer.

I den föreslagna nationella strategin är delmålen mer avgränsade än i den föregående strategin. Syftet med digitaliseringsstrategin är att skapa en tydlig riktning samt ge skolväsendet stöd och förutsättningar för ett välfungerande systematiskt kvalitetsarbete. I förslaget lyfts bland annat användning av data, arbetet med standardiseringar och rekommendationer samt en nationell infrastruktur. Barns och elevers utveckling av digital kompetens för att kunna vara aktiva både under pågående studier och i ett demokratiskt samhälle är ett fortsatt fokus. Likaså är den digitala kompetens som krävs av olika professioner inom skolväsendet och hos huvudmannen. Till skillnad från nuvarande nationella digitaliseringsstrategi har inte forskning och innovation ett eget avsnitt. Dessa aspekter ingår i stället i de övergripande målen och delmålen.

Förslag till yttrande

Yttrandet innehåller endast de avsnitt som berör gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ansvarsområden och där nämnden har synpunkter eller kommentarer. Nedan följer nämndens kommentarer och synpunkter.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (i resterande del av yttrandet benämnd som GVN) instämmer i den nationella digitaliseringsplanens skrivning om att samhällets digitalisering skapar både nya möjligheter och utmaningar för skolväsendets arbete. Digitaliseringen bidrar i skolväsendets demokratiuppdrag genom att möjliggöra utveckling av digitala kompetens som behövs för att vara en aktiv samhällsmedborgare. Den digitala kompetensen främjar även individens personliga utveckling och möter arbetsmarknadens behov.

GVN saknar genomgående referenser till elever och personal inom skolformen anpassad gymnasieskola (gymnasiesärskola). GVN betonar vikten av att denna skolforms perspektiv synliggörs i en nationell digitaliseringsstrategi med ambitionen att omfatta alla elever. Även om vuxenutbildningen nämns i digitaliseringsstrategin saknas beskrivningar där denna skolforms utmaningar beaktas.

GVN ser i förhållande till delmål 1 och 2 behov av komplettering i förhållande till vuxenutbildningens elever. Många av de elever som läser inom ramen för grundläggande och gymnasial vuxenutbildning har erfarenhet av tidigare skolmisslyckanden. Orsakerna till dessa kan vara många varav bristande stöd är en. Det återspeglas även i brist på digital kompetens. Vuxenutbildningen omfattas ännu inte av några bindande krav på tillgång till specialpedagogisk kompetens och speciallärreresurs.

GVN saknar en tydlighet i förslagens delmål 5 kring kompetensutveckling och den digitala arbetsmiljön. Om en nationell digitaliseringsstrategi ska bidra till likvärdighet förutsätts nationella satsningar på utveckling av lärares digitala förmågan i relation till såväl ämnesdidaktik som

allmändidaktik. Skolverket bör ta fram kompetenutvecklingsmoduler med inriktning mot dels ämnen, dels skolform. Kompetensutveckling för skolväsendets övriga professioner behöver beaktas.

GVN vill i relation till delmål 6 lyfta att en digitaliseringsstrategi för Sveriges skolväsende på 2020-talet måste ta hänsyn till, spegla och omfatta att en stor del av vuxenutbildningen på grundläggande och gymnasial nivå bedrivs som distansundervisning. Det innebär att krav och förväntningar på digital infrastruktur och digitala lärmiljöer måste formuleras så att de även motsvarar vuxenutbildningens behov. Detta är inte synligt i förslaget. GVN saknar även ett förtydligande i delmål 6 kring de nationella proven. Det kommande systemet med digitala nationella prov måste anpassas även för vuxenutbildningens verksamheter. Dagens system med tre aktuella prov som får användas är långt ifrån tillräckligt för vuxenutbildningens behov och medför betydande rättsosäkerhet. Vuxenutbildningens korta kurstider kräver ett större utbud.

GVN instämmer i beskrivningen, i delmål 7, att det finns behov av ändamålsenliga, robusta och säkra digitala miljöer för att lärare och annan pedagogisk personal kan nyttja de möjligheter som digitala lärresurser ger. Det behöver skapas förutsättningar för en robust och säker infrastruktur på huvudmannanivå, rektorsnivå och nationell nivå. I digitaliseringsstrategin lyfts utveckling av en nationell infrastruktur för skolväsendet och en standardisering fram. GVN vill problematisera tidpunkten för nationell infrastruktur och standardisering. Avsaknaden av såväl infrastruktur som standardisering har lett till att huvudmän idag har upphandlat eller utvecklat egna lösningar för såväl den administrativ miljön som system och strukturer knutna till IT-säkerhet. En övergång till nationell infrastruktur och standardiseringar riskerar att driva kostnader hos huvudmännen.

GVN bedömer att det finns behov av en tydligare ansvarsfördelning om vem som ska göra vad och på vilken nivå i det nationella utbildningssystemet. Detta gäller särskilt framtagande och användning av olika typer av data. Det finns en implicit krav på ökad rapportering från huvudmännens sida. Hur denna data ska användas på nationell nivå behöver förtydligas. Digitaliseringsstrategin avslutas med Skolverkets plan för fortsatt arbete, vilken innefattar framtagandet av en handlingsplan som ska beskriva de aktiviteter som behöver utföras för att delmålen i strategin ska kunna nås. GVN vill betona vikten av det finns en balans i handlingsplanen mellan konkreta aktiviteter och aktiviteter huvudmannen själv tar fram i förhållande till de behov som finns i aktuella verksamheter. Ansvarsfrågan mellan den nationella nivån och huvudmannanivån behöver tydliggöras i handlingsplanen. Skolverket bör även ta fram arbetsmaterial som ger huvudmän och skolor stöd i arbetet med att digitalisera såväl undervisning som administration.

GVN vill avslutningsvis lyfta att det finns behov av att förtydliga vilken vetenskaplig grund den nationella digitaliseringsstrategin vilar på. Referenserna till forskning, studier eller rapporter i förslaget är få och bidrar inte till en balans mellan att synliggöra möjligheter och utmaningar med digitalisering. Exempelvis saknas perspektiv kring hur skolan kan adressera ohälsa i förhållande till digitala medier, vilket bland annat belyses i Statens medieråds rapport Unga, medier och psykisk ohälsa (2022). I det stora hela saknas det ett forskningsperspektiv i förslaget till nationell digitaliseringsstrategi. Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, enligt skollagen. Det är av yttersta vikt att även nationella strategier gör det.

Estimerade effekter på gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens tog 2022 fram en digitaliseringsplan för åren 2022-2025 (GYVF-2021-2480). Digitaliseringsplan 2022–2025 är en del av nämndens övergripande arbete med att alla elever når målen med sin utbildning och uppnår självförsörjning. Planen syftar till likvärdighet i arbetet med att använda digitaliseringens möjligheter för att öka elevernas måluppfyllelse och bidra till utveckling av digitalt kompetenta medborgare.

Planen innefattar både direkta processer som berör kvalitativ, relevant och likvärdighet utbildning från gymnasieskola till vuxenutbildningen, och indirekta processer som berör de stödjande strukturer, system och individer som möjliggör målet. Digitaliseringsplanen omfattar även mål för de kunskaper, kompetenser och förutsättningar medarbetare och chefer behöver för att driva och leda utveckling med stöd av digitalisering. Insatser på elev-, medarbetar- och chefsnivå följs upp mot satta mål inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Nämndens digitaliseringsplan kan behöva redigeras för att synkronisera med den föreslagna nationella digitaliseringsstrategin. Pågående strukturer för datainhämtning och -användning kan behöva ses över.

De ekonomiska konsekvenser den nationella digitaliseringsstrategin får på verksamheten går inte att uppskatta i nuläget.

Ansvariga

Anneli Schwartz, förvaltningschef